

Prijatelji in PIKA

so zapestnice prijateljstva, s katerimi želimo spodbuditi socialno vključenost otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami (PP) v skupini. Izsledki številni raziskav kažejo na to, da nas najbolj osrečujejo odnosi z drugimi ljudmi in ne dosežki ali materialne dobrine. Otroci s PP občasno potrebujejo podporo odraslih pri krepitvi socialnih stikov. Tako pomembno prispevamo k pozitivni klimi v skupini in k sprejemanju vsakega otroka.

Otroci s PP praviloma potrebujejo prilagoditve poučevanja. Med te sodijo tudi drobne stvari, kot je odziv s pohvalo za želeno vedenje. Učinkovita je lahko dodatna krepitev z vizualnim znakom (štampljka, sonček ali preprosto znak +), ki ima vlogo žetona za končno »nagrado«. Bojazen učiteljev so občutja vrstnikov – *Zakaj je on to dobil, jaz pa ne?* – in posledično težave s krepitvijo vedenja enega učenca v prisotnosti drugih učencev. Izvajanje krepitev in intenzivne podpore za več učencev hkrati pa je lahko za učitelja celo neizvedljivo.

Kako krepimo socialne stike v skupini in hkrati izvajamo intenziven postopek krepitve vedenja za enega otroka?

Učiteljica Katja poučuje 3. razred OŠ, v katerem je 22 učencev. Med njimi je Jakob, ki pogosto govori med razlago in odgovori na marsikatero vprašanje učiteljice, tudi kadar je namenjeno drugim. Jakoba opozarjajo, naj dvigne roko in počaka, da bo na vrsti. To povzroča spore v razredu in pogosto ovira običajni potek ure. Jakob tu in tam dvigne roko, ko želi govoriti, vendar napreduje počasi. Pogosteje odgovarja brez dviga roke in pozornost mnogih učencev se usmeri na njegovo »kršenje pravil in dogovorov«. Glasni ugovori so skoraj stalen pojav: *Spet on! Pa to ni res! Kdaj bom jaz na vrsti?! To ni pravično! Zakaj za njega pravila ne veljajo!*

Učiteljica Katja je uvedla spremembo s ciljem, da Jakob pogosteje dvigne roko, vrstniki pa ga pri tem podpirajo s pohvalo za vsak njegov uspeh in se ne menijo za njegove neuspehe.

Svoj načrt je učencem predstavila takole: *»Dragi učenci, danes imam posebne nagrade. Pri uri bom spraševala. Vsak, ki dvigne roko, počaka, da ga pokličem, in nato odgovori, dobi sličico. Deset sličic lahko zamenjaš za posebne ugodnosti s seznama: vodim ogrevanje pri telovadbi, nesem sporočilo ravnateljici, delim učne liste, povem šalo pred razredom, sam/-a izberem domačo nalogo ... Kar začnimo!«*

Učiteljica načrtno kliče le Jakoba. Jakob dviguje roko, pravilno odgovori na vsako vprašanje pri poštevanke in takoj zbere 10 sličic. Veseli se, da bo lahko na začetku prihodnje učne ure povedal šalo. Odziv učencev je skladen s Katjinim pričakovanjem: zgovorno nejevoljni obrazi, malo ugovorov. Učiteljica vpraša: *»Kdo si želi enako kot Jakob zbrati 10 sličic in dobiti posebno ugodnost?«* Vsi učenci dvignejo roko in Katja pojasni: *»Vsak, ki se vpiše v Klub Jakobovih prijateljev, to lahko doseže. Vsako uro bom iz tega kluba izbrala enega učenca, ki bo enako kot Jakob za dvig roke in čakanje dobil sličico ... To učno uro ima poleg Jakoba tudi Miha rumeno zapestnico Prijatelji in PIKA, oba zbirata sličice. Naslednjo učno uro bo to nekdo drug iz Kluba Jakobovih prijateljev. Tako bo vsak učenec eno učno uro lahko zbiral sličice enako kot Jakob.«*

PIKA in prijatelji